U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Pavla Simona a soudců Mgr. Víta Bičáka, JUDr. Romana Fialy, Mgr. Ing. Radovana Havelce, JUDr. Tomáše Rychlého a Mgr. Jitky Zavřelové, rozhodl o návrhu **náměstka ředitele Krajského ředitelství policie Zlínského kraje pro ekonomiku,** se sídlem ve Zlíně, J. A. Bati 5637, na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním na straně jedné a **Obvodním soudem pro Prahu 7** a **Městským soudem v Praze** na straně druhé, a dalších účastníků sporu vedeného u Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Zlínského kraje pod sp. zn. KRPZ-107877/ČJ-2017-1500VO, o zadostiučinění za nemajetkovou újmu: žalobce **JUDr. B. Š., LL.M.**, zastoupeného zmocněncem JUDr. PhDr. M. Š., Ph.D., proti žalované **České republice – Ministerstvu vnitra,** se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 936/3,

takto:

I. V řízení **se pokračuje.**

II. Návrh na vydání rozhodnutí o nároku žalobce na náhradu nemajetkové újmy vedené u Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Zlínského kraje pod sp. zn. KRPZ-107877/ČJ-2017-1500VO, **projedná a rozhodne soud.**

III. Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 26. 6. 2019, čj. 5 C 4/2016-114, a usnesení Městského soudu v Praze ze dne 2. 8. 2019, čj. 14 Co 250/2019-132, **se zrušují.**

Odůvodnění:

1. Podáním doručeným dne 24. 9. 2020 navrhuje náměstek ředitele Krajského ředitelství policie Zlínského kraje pro ekonomiku (dále též „náměstek ředitele KŘP Zlínského kraje“ či „navrhovatel“), aby zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen „zákon o některých kompetenčních sporech“), rozhodl spor o pravomoc podle § 1 odst. 1 písm. a) téhož zákona, který vznikl mezi ním na straně jedné a Obvodním soudem pro Prahu 7 a Městským soudem v Praze na straně druhé, a to ve věci náhrady nemajetkové újmy vzniklé v důsledku tzv. bossingu.

2. Z návrhu na zahájení kompetenčního sporu a předložených spisů vyplynuly následující skutečnosti:

3. Žalobce se domáhá náhrady nemajetkové újmy, která mu měla vzniknout tzv. bossingem vůči jeho osobě, při kterém mělo soustavně a dlouhodobě docházet ke snižování jeho lidské důstojnosti a k vytváření nepřátelského a ponižujícího prostředí ze strany nadřízených služebních funkcionářů Krajského ředitelství policie Zlínského kraje, tedy jednáním popsaným v § 77 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Ze strany tehdejších nadřízených žalobce mělo ve druhé polovině roku 2011 a v roce 2012 opakovaně docházet k pohrůžkám, nepodloženým obviněním a k vytváření psychického nátlaku na žalobce s cílem dosáhnout jeho dobrovolného opuštění služebního místa vedoucího Územního odboru Uherské Hradiště. Za tím účelem mu byla nařízena dovolená „na rozmyšlenou" nebo byl rozkazem ředitele KŘP Zlínského kraje ve věcech služebního poměru ze dne 12. 10. 2012, čj. ZKL-2572/2012, vyslán na tzv. studijní pobyt, v rámci něhož mu byly ukládány ponižující úkoly. Nakonec byl žalobce pod nátlakem donucen k podání žádosti o převedení na jiné služební místo a rozhodnutím ředitele Krajského ředitelství policie Zlínského kraje ve věcech služebního poměru ze dne 18. 12. 2012, čj. ZLK-3535/2012, byl žalobce ke dni 31. 12. 2012 odvolán ze služebního místa vedoucího Územního odboru Uherské Hradiště a od 1. 1. 2013 byl ustanoven na služební místo zástupce vedoucího Územního odboru Zlín. I nadále docházelo k jeho dalšímu šikanování, neboť mu byla opakovaně nařízena dovolená, byly mu odebrány veškeré kompetence, které jinak zástupci vedoucího územního odboru přísluší, a byly mu ukládány ponižující a degradující úkoly. Neměl přístup do informačních systémů, neměl podpisové oprávnění, budovu územního odboru mohl opustit pouze se souhlasem vedoucího územního odboru a náplní jeho práce byla pouze analýza starých spisů. Dále byl na něj vyvíjen nátlak, aby požádal o své přeložení do Ústí nad Labem s pohrůžkami, že existují i jiné možnosti, jak se jej zbavit včetně zrušení jeho služebního místa. Žalobce se dne 27. 8. 2013 obrátil se stížností na diskriminaci ve smyslu § 77 zákona č. 361/2003 Sb. na ombudsmana Policie ČR a Hasičského záchranného sboru ČR, který jeho stížnost vyhodnotil jako důvodnou. Zároveň žalobce podal podnět k přezkumu rozhodnutí ředitele Krajského ředitelství policie Zlínského kraje ve věcech služebního poměru ze dne 18. 12. 2012, čj. ZLK-3535/2012, které bylo rozhodnutím ministra vnitra ve věcech služebního poměru ze dne 13. 12. 2013, čj. KM-100-6/PK-2013, zrušeno, přičemž v odůvodnění rozhodnutí bylo konstatováno, že žalobce se stal obětí bossingu a nátlaku, který byl již za hranicí zákonného postupu nadřízeného vůči podřízenému. V důsledku popsaného bossingu žalobce dovozuje vznik nemajetkové újmy a požaduje zaslání písemné omluvy a zaplacení peněžitého zadostiučinění ve výši 200 000 Kč s příslušenstvím, a to za všechna popsaná jednání, ke kterým postupně docházelo, stupňovala se, a kterými docházelo soustavně a dlouhodobě k ponižování lidské důstojnosti žalobce a k vytváření nepřátelského a ponižujícího prostředí, ačkoli bezpečnostní sbor nesmí výkonu práv a povinností vyplývajících ze služebního poměru zneužívat k újmě jiného účastníka služebního poměru nebo k ponižování jeho lidské důstojnosti.

4. Žalobce dne 28. 12. 2015 uplatnil u Ministerstva vnitra nárok na zadostiučinění za nemajetkovou újmu, která mu měla být způsobena dlouhodobým a soustavným snižováním jeho lidské důstojnosti a vytvářením nepřátelského a ponižujícího prostředí, tzv. bossingu. Nárok žalobce však mimosoudně uspokojen nebyl.

5. Žalobce podal dne 4. 1. 2016 u Obvodního soudu pro Prahu 7 civilní žalobu, rozšířenou podáním ze dne 25. 9. 2017 a doplněnou podáním ze dne 27. 8. 2018, v níž se domáhá na žalované České republice – Ministerstvu vnitra zaslání písemné omluvy a zaplacení částky 200 000 Kč se zákonným úrokem z prodlení od 10. 1. 2016 do zaplacení,

jakožto zadostiučinění za nemajetkovou újmu. Obvodní soud pro Prahu 7 usnesením ze dne 26. 6. 2019, čj. 5 C 4/2016-114, zastavil řízení (výrok I) s tím, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II), a rozhodl, že po právní moci usnesení bude věc postoupena řediteli KŘP Zlínského kraje (výrok III). V odůvodnění svého rozhodnutí poukázal na usnesení Městského soudu v Praze ze dne 1. 3. 2018, čj. 14 Co 64/2018-88, vydané v této věci ve vztahu k rozhodnutí o místní příslušnosti soudu, v němž bylo konstatováno, že pokud k diskriminačnímu jednání dochází rozhodnutím služebního funkcionáře vydaným v rámci služebního poměru policisty, není podle § 7 odst. 1 o. s. ř. dána pravomoc soudu k projednání věci z porušení práv a povinností vyplývajících z rovného zacházení, a to včetně práva na zadostiučinění. V daném případě Obvodní soud pro Prahu 7 shledal, že žalobce se domáhá náhrady nemajetkové újmy v penězích za nesprávný úřední postup ve věci služebního poměru žalobce, kdy žalobce dovozuje svůj nárok na základě rozhodnutí ministra vnitra ze dne 13. 12. 2013, čj. KM-100-6/PK-2013, kterým bylo zrušeno pravomocné rozhodnutí ředitele KŘP Zlínského kraje ve věcech služebního poměru ze dne 18. 12. 2012, čj. ZLK-3535/2012, když bylo shledáno, že žalobce byl obětí bossingu a nátlaku, který byl již za hranicí zákonného postupu nadřízeného vůči podřízenému. Obvodní soud pro Prahu 7 v této souvislosti odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 1. 2013, sp. zn. 30 Cdo 2470/2012, a uvedl, že o výkon státní (veřejné) moci nejde tam, kde stát nevystupuje v tzv. vrchnostenské pozici, nýbrž kde vstupuje do právních vztahů jako jejich účastník rovný s účastníky ostatními. U nároků, kde stát vystupuje jako zaměstnavatel, je dána jeho pracovněprávní odpovědnost. Tomu se blíží i specifické vztahy služební, tedy vztahy svou podstatou zaměstnanecké s určitými modifikacemi, které zdánlivě mohou evokovat jisté rysy výkonu veřejné moci. Příslušné služební zákony však obsahují konkrétní právní úpravu odpovědnosti státu za škodu v těchto vztazích. Požadavek žalobce na náhradu újmy se odvíjí od porušení právních povinností zaměstnanci žalované (České republiky) jednajícími jejím jménem, nejedná se tedy o odpovědnostní vztah veřejnoprávní povahy, vyplývající z rozhodnutí žalované při výkonu svrchované veřejné moci, na který by bylo možné vztáhnout působnost zákona č. 82/1998 Sb. Obvodní soud pro Prahu 7 na základě uvedeného dospěl k závěru, že pravomoc k projednání a rozhodnutí dané věci, která souvisí se služebním poměrem, není svěřena soudu v rámci občanského soudního řízení, a proto řízení pro nedostatek pravomoci zastavil a věc postoupil k dalšímu řízení, podle svého názoru příslušnému orgánu, a to řediteli KŘP Zlínského kraje, neboť podle § 98 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb. bezpečnostní sbor odpovídá za škodu způsobenou příslušníkovi porušením právní povinnosti při výkonu služby, v přímé souvislosti s ním nebo pro výkon služby. V posuzované věci by podle Obvodního soudu pro Prahu 7 mělo o nároku žalobce proběhnout řízení ve věcech služebního poměru, v němž příslušný služební funkcionář rozhodne o náhradě škody a nemajetkové újmy. Proti takovému rozhodnutí pak může žalobce podat žalobu u příslušného soudu.

6. K odvolání žalobce Městský soud v Praze usnesením ze dne 2. 8. 2019, čj. 14 Co 250/2019-132, usnesení soudu prvního stupně potvrdil (výrok I) a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení (výrok II). Městský soud v Praze konstatoval, že pravomocí soudu v této věci se již obsáhle zabýval v usnesení ze dne 1. 3. 2018, čj. 14 Co 64/2018-88, v němž dovodil, že žalobce se domáhá specifického nároku podle § 77 odst. 9 zákona č. 361/2003 Sb. V tomto směru tedy přisvědčil žalobci, že soud prvního stupně aplikoval nesprávně obecné ustanovení týkající se náhrady škody dle § 98 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb. Pokud však k diskriminačnímu jednání dochází

rozhodnutím služebního funkcionáře vydaným v rámci služebního poměru policisty, není dána pravomoc soudu k projednání věci z porušení práv a povinností vyplývajících z rovného zacházení (včetně práva na zadostiučinění) podle § 7 odst. 1 o. s. ř. Je tedy i obsoletní zabývat se úvahou o možnosti aplikace zákona č. 82/1998 Sb. Pokud k diskriminačnímu jednání dochází jiným jednáním, než rozhodnutím služebního funkcionáře, je zákonem založena pravomoc soudu ve smyslu § 7 odst. 3 o. s. ř. Žalobce v podání ze dne 27. 8. 2018 uvedl, že není možné specifikovat každé konkrétní diskriminační jednání a intenzitu újmy jím způsobenou, neboť tato jednání byla soustavná, postupně se stupňující a dlouhodobá. Jediným konkrétním jednáním bylo rozhodnutí ředitele KŘP Zlínského kraje ve věcech služebního poměru ze dne 18. 12. 2012, čj. ZLK-3535/2012, které bylo zrušeno rozhodnutím ministra vnitra ve věcech služebního poměru ze dne 13. 12. 2013, čj. KM-100-6/PK-2013. Při takto vymezeném skutku je třeba v kontextu § 77 odst. 9 zákona č. 361/2003 Sb. dovodit, že není dána pravomoc soudu v této věci, neboť k diskriminačnímu jednání mělo dojít rozhodnutím služebního funkcionáře. Městský soud v Praze rovněž uvedl, že ve věcech služebního poměru nemůže být postupováno podle zákona č. 82/1998 Sb. a odkázal přitom na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 1. 2013, sp. zn. 30 Cdo 2470/2012, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2019, sp. zn. 30 Cdo 1934/2017, a ze dne 21. 6. 2017, sp. zn. 30 Cdo 120/2017, a dále na usnesení zvláštního senátu ze dne 15. 1. 2019, sp. zn. Konf 11/2018, nebo ze dne 19. 6. 2019, sp. zn. Konf 13/2018). Jen pro doplnění Městský soud v Praze uvedl, že i pokud by tato věc měla být posuzována podle § 98 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., dovozuje naposledy uvedená judikatura možnost odškodnění nemajetkové újmy. Městský soud v Praze s ohledem na uvedené uzavřel, že v této věci není dána pravomoc soudů podle § 7 odst. 1 o. s. ř., tedy jde o neodstranitelný nedostatek podmínky řízení dle § 104 odst. 1 o. s. ř., pro který je třeba řízení zastavit. Zhodnotil také, že Obvodní soud pro Prahu 7 správně určil i orgán, kterému má být věc postoupena, když podle § 2 zákona č. 361/2003 Sb. ve věcech služebního poměru příslušníků jedná a rozhoduje jménem státu ředitel bezpečnostního sboru, není-li stanoveno jinak, a je-li podle § 8 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, krajské ředitelství organizační složkou státu.

7. Náměstek ředitele KŘP Zlínského kraje s uvedeným závěrem Obvodního soudu pro Prahu 7 a Městského soudu v Praze nesouhlasil a podal předmětný návrh na zahájení řízení o kompetenčním sporu. V návrhu na zahájení řízení o kompetenčním sporu náměstek ředitele KŘP Zlínského kraje výslovně popřel svou pravomoc rozhodnout o žádosti účastníka řízení o náhradu škody vzniklé nezákonným rozhodnutím služebního funkcionáře a zároveň odkázal na nález pléna Ústavního soudu ze dne 30. 6. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 1/19, kterým bylo zrušeno usnesení zvláštního senátu ze dne 15. 1. 2019, čj. Konf 11/2018-16, podle něhož *„vyloučením zákona č. 82/1998 Sb. a nesystémovou aplikací úpravy obecné odpovědnosti bezpečnostního sboru za škodu způsobenou příslušníkovi sboru podle § 98 zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, která je postavena na zcela odlišných principech pracovněprávní odpovědnosti a - na rozdíl od ustanovení § 31a zákona č. 82/1998 Sb. - neupravuje zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu, zvláštní senát nepřípustně deformoval a omezil právo příslušníků bezpečnostních sborů na náhradu újmy způsobené nezákonným výkonem veřejné moci (nezákonným výkonem kázeňské pravomoci ředitele sboru), ústavně zaručené v čl. 36 odst. 3 Listiny*“. Současně dle názoru Ústavního soudu rozhodnutí zvláštního senátu zakládá systémové riziko podjatosti služebního funkcionáře při rozhodování, když *„v důsledku napadeného rozhodnutí by měl o náhradě imateriální újmy za nezákonné rozhodnutí ve věcech služebního poměru rozhodovat tentýž*

vedoucí příslušník sboru, který vydal předmětné nezákonné rozhodnutí. V takové situaci existuje značné riziko ovlivnění rozhodování o náhradě újmy obavou příslušného vedoucího příslušníka z možného regresu státu vůči jeho osobě či jiných důsledků shledání odpovědnosti bezpečnostního sboru za nezákonné jednání ředitele sboru. Rozhodování vedoucího příslušníka sboru, zde přitom provázené značnou mírou diskrece, proto nebude nestranné, neboť bude ovlivněno jiným zájmem, než zájmem na zákonném a věcně správném rozhodnutí. Řešení kompetenčního sporu v napadeném rozhodnutí je nežádoucí, neboť zakládá značné systémové riziko podjatosti, čímž porušuje jednu ze základních komponent práva na spravedlivý proces zaručeného čl. 36 odst. 1 Listiny, tj. právo na nestranné rozhodování". Navrhovatel je přesvědčen, že mu nenáleží pravomoc rozhodovat o případné náhradě škody vzniklé vydáním nezákonného rozhodnutí ve správním řízení, neboť služebním funkcionářům, jakožto správním orgánům, takové rozhodování právní předpisy neumožňují. Vzhledem k tomu, že právní názor vyjádřený v nálezu Ústavního soudu je pro zvláštní senát závazný, lze konstatovat, že se zvláštní senát odchýlí od svého dosavadního právního názoru, který byl nyní prohlášen za protiústavní a jako orgán příslušný rozhodnout ve věci žádosti o náhradu újmy způsobené nezákonným rozhodnutím služebního funkcionáře označí civilní soud a toto řízení ve věcech služebního poměru bude probíhat podle příslušných ustanovení zákona č. 82/1998 Sb.

8. Navrhovatel tak ve svém návrhu na zahájení řízení o kompetenčním sporu usuzuje na vznik negativního kompetenčního sporu, jestliže jeho nárok odmítá projednat jak Obvodní soud pro Prahu 7, tak i náměstek ředitele KŘP Zlínského kraje. Navrhovatel je přesvědčen, že v posuzované věci jde o postup podle zákona č. 82/1998 Sb. a zvláštnímu senátu proto navrhl, aby zrušil usnesení Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 26. 6. 2019, čj. 5 C 4/2016-114, a usnesení Městského soudu v Praze ze dne 2. 8. 2019, čj. 14 Co 250/2019-132, neboť se domnívá, že k projednání a rozhodnutí této věci je dána pravomoc Obvodního soudu pro Prahu 7 jako obecného soudu žalované.

9. Žalobce podal k návrhu na zahájení řízení o kompetenčním sporu vyjádření ze dne 18. 9. 2020, v němž zcela souhlasí s návrhem navrhovatele a jeho odůvodnění založené na nálezu pléna Ústavního soudu ze dne 30. 6. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 1/19, považuje za zcela přiléhavé. Nad rámec důvodů uvedených v citovaném nálezu žalobce doplnil, že v dané věci jde o zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou účastníkovi řízení nikoliv v souvislosti s výkonem služby, ale vadným výkonem veřejné moci. Shodně s navrhovatelem má žalobce za to, že v otázkách týkajících se služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů služební funkcionáři vykonávají vrchnostenskou pravomoc a řízení ve věcech služebního poměru je řízením správním, a proto za škodu a/nebo nemajetkovou újmu z důvodu nesprávného úředního postupu a nezákonného rozhodnutí odpovídá stát podle zákona č. 82/1998 Sb. Ostatně zákon č. 361/2003 Sb. upravuje jen náhradu (hmotné) škody, a to pouze škody způsobené příslušníkovi porušením právní povinnosti při výkonu služby, v přímé souvislosti s ním nebo pro výkon služby. Odpovědnost za nemajetkovou újmu tento zákon neupravuje až na výjimku uvedenou v § 77 odst. 9 zákona č. 361/2003 Sb., ze kterého ovšem výslovně vyplývá, že o náhradě nemajetkové újmy a o její výši rozhoduje soud. Žalobce se s ohledem na uvedené plně ztotožnil s návrhem náměstka ředitele KŘP Zlínského kraje, neboť je zřejmé, že pravomoc k rozhodnutí v této věci nemá správní orgán, nýbrž soud.

10. Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi správním orgánem a soudem se zvláštní senát řídil následující úvahou:

11. Zvláštní senát rozhoduje o kompetenčním sporu podle skutkového a právního stavu ke dni svého rozhodnutí (srov. č. 485/2005 Sb. NSS).

12. Podle § 7 o. s. ř. v občanském soudním řízení projednávají a rozhodují soudy spory a jiné právní věci, které vyplývají z poměrů soukromého práva, pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány (odst. 1). Jiné věci projednávají a rozhodují soudy v občanském soudním řízení, jen stanoví-li to zákon (odst. 3).

13. Podle § 43 o. s. ř. předseda senátu usnesením vyzve účastníka, aby bylo opraveno nebo doplněno podání, které neobsahuje všechny stanovené náležitosti nebo které je nesrozumitelné nebo neurčité. K opravě nebo doplnění podání určí lhůtu a účastníka poučí, jak je třeba opravu nebo doplnění provést (odst. 1). Není-li přes výzvu předsedy senátu podání řádně opraveno nebo doplněno a v řízení nelze pro tento nedostatek pokračovat, soud usnesením podání, kterým se zahajuje řízení, odmítne. K ostatním podáním soud nepřihlíží, dokud nebudou řádně opravena nebo doplněna. O těchto následcích musí být účastník poučen (odst. 2).

14. Podle § 2 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb. ve věcech služebního poměru příslušníků jedná a rozhoduje jménem státu ředitel bezpečnostního sboru, není-li dále stanoveno jinak. V rozsahu jím stanoveném jedná a rozhoduje též vedoucí organizační části bezpečnostního sboru.

15. Podle § 77 zákona č. 361/2003 Sb. bezpečnostní sbor ani příslušník nesmí výkonu práv a povinností vyplývajících ze služebního poměru zneužívat k újmě jiného účastníka služebního poměru nebo k ponižování jeho lidské důstojnosti (odst. 1). Ve služebním poměru je zakázána přímá i nepřímá diskriminace z důvodů pohlaví, sexuální orientace, jazyka, náboženského vyznání nebo víry, politického nebo jiného smýšlení, členství v odborových organizacích a jiných sdruženích, majetku, rodu, rasy, barvy pleti, národnosti, etnického nebo sociálního původu, věku, těhotenství a mateřství, manželského a rodinného stavu, povinností k rodině. Obtěžování a sexuální obtěžování se považuje za formu diskriminace; za diskriminaci se považuje i jednání zahrnující podněcování, navádění anebo vyvolávání nátlaku směřujícího k diskriminaci (odst. 2). Obtěžováním se rozumí jednání, které je jiným příslušníkem oprávněně vnímáno jako nevítané a jehož záměr nebo důsledek vede ke snížení důstojnosti fyzické osoby nebo k vytváření nepřátelského nebo ponižujícího prostředí (odst. 5). Dojde-li ve služebním poměru k porušení práv a povinností vyplývajících z rovného zacházení jiným jednáním než rozhodnutím služebního funkcionáře, má příslušník právo domáhat se u soudu, aby bylo upuštěno od tohoto porušování, aby byly odstraněny jeho následky a aby mu bylo dáno přiměřené zadostiučinění, toto právo má příslušník i v případě, že jeho služební poměr již skončil. Výši náhrady určí soud s přihlédnutím k závažnosti vzniklé újmy a okolnostem, za nichž k porušení práv a povinností došlo (odst. 9). Bezpečnostní sbor nesmí postihovat příslušníka nebo jej znevýhodňovat proto, že se zákonným způsobem domáhá svých práv a nároků, které pro něj vyplývají ze služebního poměru. Postihovat či znevýhodňovat nelze ani osobu, která příslušníka v řízení zastupuje (odst. 10).

16. Zvláštní senát při předběžném projednávání věci zaujal názor, že § 77 odst. 9 zákona č. 361/2003 Sb., ve slovech „*jiným jednáním než rozhodnutím služebního funkcionáře*“, je, při přijetí názoru Ústavního soudu o existenci systémové podjatosti, jak byl vyjádřen v nálezu pléna ze dne 30. 6. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 1/19, bodu 39, v rozporu s ústavním pořádkem České republiky, zejména čl. 36 odst. 1 Listiny. Podle zvláštního senátu

neexistuje za takové situace jednoznačný ústavně konformní způsob interpretace daného ustanovení a trvání na bezvýjimečném vyhovění znění § 77 odst. 9 zákona č. 361/2003 Sb. by vedlo k narušení práva žalobce na soudní ochranu, neboť by šlo o přístup nesystémový a tím pádem podkopávající princip právní jistoty adresátů právních norem. Zvláštní senát proto předložil věc Ústavnímu soudu s návrhem na zrušení ustanovení § 77 odst. 9 zákona č. 361/2003 Sb. ve slovech *„jiným jednáním než rozhodnutím služebního funkcionáře*“, a usnesením ze dne 17. 1. 2022, čj. Konf 13/2020-21, přerušil řízení o kompetenčním návrhu podle § 48 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního za použití § 4 zákona č. 131/2002 Sb. do doby rozhodnutí Ústavního soudu o uvedeném návrhu.

17. Ústavní soud rozhodl o návrhu zvláštního senátu na zrušení uvedené části ustanovení § 77 odst. 9 zákona č. 361/2003 Sb. usnesením ze dne 7. 2. 2023, sp. zn. Pl. ÚS 4/22, tak, že návrh odmítl jako zjevně neopodstatněný. Vzhledem k tomu, že odpadla překážka pro přerušení řízení o kompetenčním návrhu, rozhodl zvláštní senát výrokem I. tohoto usnesení v souladu s § 48 odst. 6 s. ř. s. za použití § 4 zákona č. 131/2002 Sb. o pokračování v řízení ve věci samé.

18. Plénum Ústavního soudu v odůvodnění odmítavého usnesení, sp. zn. Pl. ÚS 4/22, považuje úvahu zvláštního senátu o protiústavnosti napadeného ustanovení vyplývající ze závěrů nálezu pléna Ústavního soudu ze dne 30. 6. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 1/19, za nesprávnou, a shrnulo závěry citovaného nálezu. K nyní posuzovanému případu, který se týká řešení tzv. bossingu a jeho důsledků v rámci služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů, plénum Ústavního soudu uvedlo, že ačkoli je služební poměr vztahem veřejnoprávním, řada jeho institutů, jako např. ochrana před nerovným zacházením, má své kořeny v soukromoprávní úpravě, a je proto v zásadě možné na ně aplikovat poznatky pracovněprávní doktríny, přičemž odkázalo na usnesení zvláštního senátu ze dne 24. 9. 2021, čj. Konf 8/2020-21. Ustanovení § 77 odst. 9 zákona č. 361/2003 Sb. podle pléna Ústavního soudu neupravuje, kdo má rozhodovat o náhradě újmy za nezákonné rozhodnutí, jímž došlo k porušení práv a povinností vyplývajících z principu rovného zacházení, nýbrž jak se bránit proti porušení práv a povinností vyplývajících z rovného zacházení jiným jednáním, než rozhodnutím služebního funkcionáře. V takovém případě odkazuje dané ustanovení oběť nerovného zacházení na civilní soud. Má-li však porušení práv a povinností vyplývajících z rovného zacházení základ v konkrétním rozhodnutí vedoucího příslušníka bezpečnostního sboru, má oběť k dispozici opravné prostředky zakotvené v části dvanácté hlavě páté zákona č. 361/2003 Sb. V uvedeném plénum Ústavního soudu žádný ústavně relevantní problém neshledává. Otázku, jaký orgán má rozhodnout o náhradě újmy za nezákonné a z důvodu porušení práv a povinností z rovného zacházení zrušené rozhodnutí vedoucího příslušníka bezpečnostního sboru, napadené ustanovení podle pléna Ústavního soudu neupravuje. Plénum Ústavního soudu dále uvedlo, že s ohledem na princip subsidiarity ústavního soudnictví je nejprve na zvláštním senátu, aby předmětnou, dosud neřešenou, otázku posoudil. Konstatovalo, že je věcí úvahy zvláštního senátu, zda ve věci naváže na závěry nálezu sp. zn. Pl. ÚS 1/19, dle kterého je z důvodu neexistence přiléhavé právní úpravy v zákoně o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů třeba na náhradu újmy způsobené příslušníkovi bezpečnostního sboru pro nezákonnost zrušeným kárným rozhodnutím aplikovat obecnou úpravu obsaženou v zákoně č. 82/1998 Sb., nebo zda ve věci bude hledat jiné řešení. Teprve poté může Ústavní soud, bude-li aktivován účastníky řízení, úvahy zvláštního senátu přezkoumat. K tvrzením zvláštního senátu stran systémové podjatosti jako překážky dalšího postupu řízení však plénum Ústavního soudu poznamenalo, že ji

samotný zvláštní senát, na základě citace judikatury a poukazu na interní předpis ve svém návrhu, vyloučil. Nelze však pominout ani garance pravomoci nadřízených služebních funkcionářů při rozhodování ve věcech služebního poměru podle § 2 zákona č. 361/2003 Sb.

19. Podle zvláštního senátu je z citovaného usnesení pléna Ústavního soudu, sp. zn. Pl. ÚS 4/22, patrné, že Ústavní soud již netrvá na závěru o systémové podjatosti vysloveném v nálezu pléna ze dne 30. 6. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 1/19. V opačném případě by totiž Ústavní soud musel část § 77 odst. 9 zákona č. 361/2003 Sb., ve slovech *„jiným jednáním než rozhodnutím služebního funkcionáře*“, zrušit. O daném názorovém posunu svědčí rovněž, že Ústavní soud odkázal na to, že pro případ porušení práv a povinností vyplývajících z rovného zacházení, které má základ v konkrétním rozhodnutí vedoucího příslušníka bezpečnostního sboru, má oběť k dispozici opravné prostředky zakotvené v části dvanácté hlavě páté zákona č. 361/2003 Sb. (srov. usnesení pléna Ústavního soudu, sp. zn. Pl. ÚS 4/22, bod 23 a 24). Působnost služebních funkcionářů přitom určuje Závazný pokyn policejního prezidenta č. 75, ze dne 12. 4. 2013, ve znění jeho změn a doplnění. Ten v čl. 3 odst. 2 a čl. 9 odst. 2 eliminuje původně Ústavním soudem dovozené riziko systémové podjatosti tím, že pravomoc rozhodovat o právu příslušníka na náhradu škody nesvěřuje služebnímu funkcionáři, který má personální pravomoc ve věcech služebního poměru, ale svěřuje ji náměstku policejního prezidenta pro ekonomiku, resp. náměstku ředitele krajského ředitelství pro ekonomiku, nebo ekonomickému řediteli krajského ředitelství policie. Nemůže tedy dojít k tomu, že by o nároku na náhradu újmy příslušníka z důvodu vydání nezákonného rozhodnutí rozhodoval tentýž služební funkcionář, který nezákonné rozhodnutí vydal. Nadto i v případě absence úpravy působnosti služebních funkcionářů v Závazném pokynu policejního prezidenta by bylo možné k takovému výkladu dospět. Byť právní úprava zákona č. 361/2003 Sb. neobsahuje vlastní úpravu vyloučení služebních funkcionářů, užije se subsidiárně správní řád, který v § 14 odst. 1 a 2 obsahuje úpravu vyloučení úředních osob z rozhodování.

20. Z dikce § 77 zákona č. 361/2003 Sb. obecně vyplývá zásada rovného zacházení se všemi příslušníky bezpečnostního sboru, zákaz přímé i nepřímé diskriminace ve služebním poměru, zákaz zneužití práv a povinností vyplývajících ze služebního poměru k újmě jiného účastníka služebního poměru nebo k ponižování jeho lidské důstojnosti a zákaz postihu nebo znevýhodňování příslušníka bezpečnostního sboru proto, že se zákonným způsobem domáhá svých práv a nároků, které pro něj vyplývají ze služebního poměru.

21. Všechny nároky vyplývající z porušení shora uvedených zásad a zákazů je třeba chápat jako nároky vyplývající ze služebního poměru příslušníka bezpečnostního sboru, pro něž v zásadě platí procesní režim podle části dvanácté zákona č. 361/2003 Sb. Jedinou výjimku z tohoto pravidla představuje § 77 odst. 9 citovaného zákona, který zakládá výluku z obecné procesní úpravy řízení ve věcech služebního poměru svěřených jinak služebnímu funkcionáři, a v uvedených typech řízení zakládá přímou pravomoc soudu v občanském soudním řízení. Ve věcech služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů je podle § 7 odst. 3 o. s. ř. dána pravomoc soudu rozhodovat pouze tehdy, je-li žaloba podána z důvodu porušení práv a povinností vyplývajících z rovného zacházení jiným jednáním, než rozhodnutím služebního funkcionáře vydaným podle § 181 zákona č. 361/2003 Sb. Takovým jiným jednáním je například obtěžování a sexuální obtěžování, pronásledování, odmítnutí nebo opomenutí přijmout určité rozhodnutí nebo opatření, jehož důsledkem je znevýhodnění jednoho příslušníka oproti jiným apod. Má-li však

porušení práv a povinností vyplývajících z rovného zacházení základ v konkrétním rozhodnutí služebního funkcionáře, má příslušník k dispozici opravné prostředky (v prvé řadě odvolání jakožto řádný opravný prostředek), jako v jakémkoliv jiném případě (viz Chrobák, J., Blahut, A., Kulhánek, J., Vodička, S. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 170. ISBN 978-80-7598-539-2).

22. Žalobce tvrdí, že byl dlouhodobě a soustavně vystaven jednání ze strany nadřízených služebních funkcionářů, vedoucímu ke snižováním jeho lidské důstojnosti a vytváření nepřátelského a ponižujícího prostředí, jímž měl být přinucen k opuštění služebního místa vedoucího Územního odboru Uherské Hradiště, což mělo vést ke vzniku výše uvedeného nároku. Dle zvláštního senátu by bylo možné uvedené jednání kvalifikovat jako obtěžování ve smyslu § 77 odst. 5 zákona č. 361/2003 Sb., které je možné označit též jako tzv. bossing, tedy jednání vedoucích příslušníků spočívající v systematickém psychickém pronásledování nebo šikanování příslušníka, které zpravidla směřuje k tomu, aby postižený sám skončil služební poměr (viz Tomek, P., Fiala, Z. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Olomouc: Anag, 2019. ISBN 978-80-7554-234-2; nebo usnesení zvláštního senátu ze dne 24. 9. 2021, čj. Konf 8/2020-21). Zároveň byl žalobce v důsledku bossingu donucen k podání žádosti o převedení na jiné služební místo, o němž bylo rozhodnuto rozhodnutím ředitele Krajského ředitelství policie Zlínského kraje ve věcech služebního poměru ze dne 18. 12. 2012, čj. ZLK-3535/2012, které bylo rozhodnutím ministra vnitra ve věcech služebního poměru ze dne 13. 12. 2013, čj. KM-100-6/PK-2013, zrušeno.

23. Žalobcem popisovaná jednání v rámci služebního poměru, z něhož dovozuje svůj nárok na náhradu nemajetkové újmy, vykazuje ve smyslu § 77 odst. 9 zákona č. 361/2003 Sb. znaky porušení práva žalobce na zachování jeho lidské důstojnosti, a to ve dvou formách. Zaprvé rozhodnutím služebního funkcionáře a zadruhé jeho jiným jednáním.

24. Podle ustálené judikatury Nejvyššího soudu platí, že v případě řízení, jehož předmětem je několik samostatných nároků odvíjejících se od odlišného skutkového základu, má rozhodnutí o každém z těchto nároků charakter samostatného výroku, a to bez ohledu na to, zda tyto nároky byly uplatněny v jednom řízení a zda o nich bylo rozhodnuto jedním výrokem. Posouzení, jestli se jedná o samostatný nárok či nikoliv, vychází z toho, zda jsou skutečnosti rozhodné pro posouzení opodstatněnosti dílčích nároků rozdílné, třebaže se odvíjejí od téže události (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2003, sp. zn. 32 Odo 747/2002, proti němuž podanou ústavní stížnost Ústavní soud odmítl usnesením ze dne 26. 5. 2004, sp. zn. III. ÚS 537/03, či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2011, sp. zn. 30 Cdo 3157/2009, nebo ze dne 22. 3. 2022, sp. zn. 25 Cdo 413/2021). Učiní-li žalobce předmětem řízení více nároků se samostatným skutkovým základem, musí v zájmu určitosti a srozumitelnosti žaloby ve vztahu k jednotlivým uplatněným nárokům též vyčíslit peněžitou částku, kterou z titulu každého jednotlivého nároku požaduje zaplatit (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2011, sp. zn. 30 Cdo 5180/2009, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 2. 2018, sp. zn. 30 Cdo 4754/2016), přičemž ve sporném řízení, které je ovládáno dispoziční zásadou, je to výhradně žalobce (nikoliv soud), kdo prostřednictvím návrhu na zahájení řízení a v něm vymezeného skutku i na něj navazujícího údaje o tom, čeho se žalobce v řízení domáhá, určí, co je předmětem zahájeného řízení, zatímco soud je tímto vymezením v souladu s §

153 odst. 2 o. s. ř. po celou dobu řízení vázán (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 11. 2022, sp. zn. 30 Cdo 2022/2022).

25. Dané rozdělení nároků, včetně specifikace konkrétního jednání, z něhož je nárok odvozen, a určení požadovaného zadostiučinění ke každému z nich, a to i s případnou výší peněžitého zadostiučinění, je podstatné nejen pro shora uvedenou určitost a srozumitelnost žaloby, ale i s ohledem na určení pravomoci orgánu, který bude o jednotlivých nárocích rozhodovat. Došlo-li totiž k porušení práv a povinností vyplývajících z rovného zacházení jiným jednáním, než rozhodnutím služebního funkcionáře, bude k projednání a rozhodnutí takového nároku dána pravomoc soudu v občanském soudním řízení ve smyslu § 7 odst. 3 o. s. ř. Má-li však porušení práv a povinností vyplývajících z rovného zacházení základ v konkrétním rozhodnutí služebního funkcionáře, pak je ve smyslu § 77 odst. 9 zákona č. 361/2003 Sb. ve spojení s § 2 téhož zákona v pravomoci služebního funkcionáře, aby o takovém nároku rozhodl. Není tedy vyloučeno, že o jednotlivých nárocích žalobce budou rozhodovat různé orgány.

26. Protože však žalobce dosud nerozdělil své nároky relevantním způsobem, jak je shora uvedeno, nebylo možné zabývat se povahou nároků a rozhodnout o pravomoci toho kterého orgánu. Zvláštní senát proto analogicky podle § 5 odst. 1 zákona o některých kompetenčních sporech rozhodl, jak je uvedeno ve výroku II, a vrátil věc Obvodnímu soudu pro Prahu 7, u něhož byla žaloba poprvé podána, a to z důvodu, aby obvodní soud odstranil popsané vady žaloby a teprve poté se zabýval pravomocí k rozhodnutí ve vztahu k jednotlivým nárokům, a to podle kritérií shora vysvětlených.

27. Zvláštní senát podle § 5 odst. 3 zákona o některých kompetenčních sporech zruší rozhodnutí, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o věci rozhodovat, ačkoliv podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení v její pravomoci. Dosud však nebylo možné rozhodnout o určení pravomoci, neboť nebylo možné posoudit charakter nároků, jestliže tyto nebyly řádně vymezeny. Zvláštní senát proto výrokem III zrušil usnesení Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 26. 6. 2019, čj. 5 C 4/2016-114, a usnesení Městského soudu v Praze ze dne 2. 8. 2019, čj. 14 Co 250/2019-132, čímž se otevírá možnost pro toto posouzení.

28. Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona o některých kompetenčních sporech závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Obvodní soud pro Prahu 7 bude tedy dále pokračovat v řízení o zadostiučinění za nemajetkovou újmu, která měla žalobci vzniknout v důsledku tzv. bossingu, a vyzve žalobce podle § 43 odst. 1 o. s. ř., aby rozdělil jednotlivé nároky se samostatným skutkovým základem a určil částky, kterých se za takto vymezené nároky domáhá. Teprve poté bude Obvodní soud pro Prahu 7 moci uvážit o své pravomoci a o daných nárocích rozhodnout.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 22. května 2023

JUDr. Pavel Simon

pokračování

předseda zvláštního senátu